

VASÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szerkesztőség és kiadóhivatal: Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca) — Telefon 484.
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. Megjelenik minden hó 1-én

Szakszervezeti politika Fokozódó termelés - fokozódó nyomor

Az Averescu—Argetoianu gyászos kormánya és a bolsevik agitáció hatása alatt a romániai szakszervezetekben mind erősebben gyökeret vert az a nézet, hogy a szakszervezeteket a politikától mentesíteni kell. Ennek a munkásságra káros nézetnek az a csufos következménye lett, hogy a romániai parlamentben egyetlen szocialista képviselő foglalhat helyet.

Az Averescuék felváltó liberális kormány egyre-másra gyártja a munkásságot létezőkében érintő és a termelést béklyóba kötő törvényjavaslatokat és a romániai munkásságnak nincs komoly és erős politikai pártja, amely vétót tudna kiáltani a javaslatok ellen.

A gazdasági bérmozgalmakban is súlyosan érezhető az erős munkáspolitikai párt hiánya, mert a parlamentben „alkotmányos” úton fosztják meg a munkásságot a nagynehezen kivívott bérjavításoktól.

Az angolországi, belgiumi, németországi és ausztriai győzelmes gazdasági harcokat csakis egy erős szocialista munkáspárt tehetné lehetővé, ami védte és fedezte az élet-halál harcát vivó munkásságot a reakciós parlamenti pártok támadásával szemben.

A romániai mezőgazdasági kamarai választások, valamint a kereskedelmi és iparkamarai választások lefolyása a napnál is világosabbá tették a politika szükségességét az összes gazdasági szervezeteknél egy parlamentáris életet élő országban.

A társadalmi osztályok országos gazdasági érdekei csakis erős politikai párt által védhetők és fejleszthetők az osztály érdekében.

És ennek dacára a legnagyobb létszámú termelőmunkások osztálya parlamenti képviselet és erős szocialista párt nélkül várja a közelgő községi és munkakamarai, valamint a képviselőválasztási küzdelmeket.

Ennek a politikamentes, illetve antipolitikus nézetnek a termelőmunkások közé való becsempészését tudatosan tették azok, akiknek nem érdekük a munkásosztály gazdasági megerősödése.

A munkakamarai és egyéb, a munkásságot érdeklő törvényjavaslatokon nagyon is meglátszik a szakszervezetek politikamentes álláspontjának gyakorlati eredménye. Éppen ezért eredményesen csakis úgy védekezhetünk az uralkodó osztályok elnyomó törekvéseivel szemben, ha végre okulunk a bennünket ért súlyos sérelmeken és erős szocialista munkáspártba tömörítjük meglévő gazdasági szervezeteinket.

Mult lapszámunkban ismertettük a termelés mikénti fokozódását a romániai vasiparban és ezzel szemben a munkásosztály kereseti viszonyait, továbbá e kereset nagy arányban való visszamaradását, a különböző államok vasipari munkabéréivel szemben. Bebizonyítottuk, mennyire nem helytálló a munkáltatók ama érvelése, ha fokozódik a termelés, akkor fokozódik a munkásság jobbléte is. Bebizonyítottuk, hogy mialatt a vasiparban a termelés fokozódott, ugyanakkor a jobblét helyett fokozódott a munkásság nyomora is, ami annak tudható be, hogy a munkásság helyzete nem a termelésől függ, hanem a létfenntartási szükségletek alakulása és a kereseti viszonyok alakulásának egymással szembeni arányviszonyától. Mivel pedig Romániában nem lehetett még a munkásság keresetét arányba hozni a drágasággal, ennél fogva a munkásság létfenntartási helyzete nem csak, hogy nem javult, de inkább rosszabbodott. Ezt bizonyítja a hivatalos árfelvétel is, amely szerint ez év január hóban 1525 leire volt szüksége egy négytagú családnak a heti létfenntartáshoz, míg ezzel szemben a munkásság átlagos keresete 696 lei volt.

Még szembetűnőbb ez a nyomor azonban, ha az itteni drágasági indexszámot összehasonlítjuk a külföldi indexszámokkal, figyelembe véve a mult lapszámunkban közölt kereseti adatokkal.

Ha az 1914. évi létfenntartási indexszámot 100 al jelöljük, akkor az egyes államokban így alakult ki az országos átlag indexszám:

Amszterdam (Hollandia)	179
Brüsszel (Belgium)	136
London (Anglia)	173
Páris (Franciaország)	386
Filadelfia (Egyesült Államok)	173
Prága (Csehszlovákia)	904
Róma (Olaszország)	662
Sydney (Ausztrália)	133
Berlin (Németország)	136
Cluj (Románia)	4541

Hogy azonban magáért érthetőbbé tegyük elvtársaink előtt a helyzetet, adatokat közlünk arról, hogy a különböző városok vasmunkásainak egy heti keresetéből, mennyi kgr. kenyér volt megvásárolható.

Íme az adatok:

	három szakma átlag keresete:	beszereshető kenyérmennyiség:
Amszterdam	2607 lei	123 kgr
Brüsszel	1590 "	92 "
London	2961 "	136 "
Páris	2079 "	148 "
Filadelfia	8659 "	541 "
Prága	1473 "	92 "
Róma	1195 "	85 "
Sydney	4992 "	227 "
Berlin	2221 "	138 "
Cluj	698 "	41 "

Ennél érthetőbben alig lehetne illusztrálni a romániai munkásság helyzetét, a külföldi államok munkásai helyzetéhez viszonyítva. Ha tekintetbe vesszük, hogy egy négytagú család heti kenyérszükséglete 22 kg minimálisan, láthatjuk, hogy a romániai vasipari munkás keresetének felét kell kenyérre adja ki.

Egész bizonyos, hogy Románia kormányának elsősorban állott eszköz rendelkezésére,

hogy a drágaság ilyen emelkedésének gátat emeljen vagy a munkabérek klalaku ását megfelelően arányosítsa. Vagy legalább lehetőséget kellett volna nyújtani a munkásoknak arra, hogy a megélhetéshez szükséges munkabéreket ki-harcolja magának. Ennek azonban ellenkezője történt meg. A kormány nemcsak, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel megakadályozza a munkásságot gazdasági harcban, hanem még ugynevezett alkotmányos akadályokat is gördít elé!

A sztrájtörvény köznéven alatt ismeretes törvény, a legtöbb üzemben megtiltja a sztrájkot, azok az üzemek, amelyek nem esnek e törvény alá, állandóan ki vannak téve annak a veszélynek, hogy sztrájk esetén militarizálják őket és ezáltal török le a munkásság harcát.

Ilyesmi a külföldön nem történhetik meg. Ott a munkásságnak megvan a teljes szabadsága gazdasági harcainak lefolytatásához. Viszont igaz, hogy ezt a jogot ki kellett harcolja — és ki is harcolta szakszervezetei által. Fenti adatok mindennél ékebben bizonyítják, hogy a romániai reakció milyen nyomorban hagyja sínyleni a munkásságot. Ezen a helyzeten sem a jajgatás, sem a panaszkodás nem segít, hanem egyedül csak a szervezkedés. Minél egységesebbek, tömörebbek lesznek soraink, annál nagyobb eredménnyel vehetjük fel a küzdelmet a reakciós kormány és munkáltatók együttes hadával, akik mint a fenti példák bizonyítják, valóra váltják azt a jelszavukat:

Dolgozzál és éhezél! (h)

Országunk vasipara

Románia vasérckészlete az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium által kiadott jelentés szerint 6,120.000 tonnát tesz ki, a valószínűleges mennyiség a 24 millió tonnát is eléri. Ugyanakkor meg kell jegyeznünk azt, hogy ebben nem foglalatik benne azon ércek mennyisége, melyeket vasiparunkban ma még nem lehet felhasználni.

Számos vasércbányáink közül jelenleg csak egy-néhányban folyik a termelés, ezek között legfontosabbak Ghelar és Tellucul de jos bányái (Hunyadmegye), melyek az állam tulajdonát képezik s ezekből 1921-ben 43.300, 1922-ben 53.300 és 1923-ban 57.000 tonna ércet bányásztak. A felső réteg 50%-os vas-tartalmu limonitot tartalmaz, míg az alsóbb rétegekben 37—38% sideritet találunk.

Nagyobb fontosságúak még a bánáti Dognecea és az Ocna de Fier bányák, melyek a Resica tulajdonát képezik. Ezekből 1921-ben 48.000, 1922-ben 38.400, 1923-ban pedig 40.000 tonna ércet termeltek. Ezen vasérc magnetit és hamattit összetételű és 56—58% vasat, 0.75—0.64% mangánt, 0.06—1—2% ként és 0.04—0.07% phosphort tartalmaz. Megemlítendő még a bánási Einița bányák, ezekben a termelés azonban igen csekély.

Harmadik helyen Lueta bányái állanak (Odorhei járás). Itten a termelés 1921-ben 2753, 1922-ben 2723, 1923-ban 2272 tonnát ért el. Az érc limonit összetételű 25—35%-os vastartalommal. A legújabb kutatások eredményeképpen ezen vidék vasércbányái még nagy szerepet fognak játszani a jövőben.

Összegezve országunk vasérctermelését, ez

az utolsó években így alakult ki: 1921-ben 91.109, 1922-ben 94.607, 1923-ban 99.298 tonna volt a termelés.

A fentemlített vasércbányák mellett számításba veendő még országunk különböző vidékein fekvő magánércbányák. Ezek közül ezidőszerint csak kevésben folyik termelés. A legszámottevőbb közülük a Resica tulajdonát képező Detinesil bánya (Ocna de Fier mellett), ebben 1922-ben 5400 és 1923-ban 8520 tonna volt a termelés. Hasonló bányák Mișca (Solnoc Dobokajrás) és Jakobenii (Campolung járás). Az első csak 1923-ban lett üzembe helyezve és ezen évben 3500 tonnát ért el a termelés. Jakobeniben, mely az állam tulajdonát képezi, régebben erősen lett kiaknázva, ma azonban alig bányásznak benne. Ezenkívül Caraș-Severin járásban megemlítendő a chromtartalmu bányák.

Vasérctermelésünk a belföldön lesz feldolgozva: az erdélyi ércek Hunedoara és Gavosdial állami vasgyárakban. Hunedoarát öt kohónk van. Gavosdián egy, melyet azonban 1923 óta a nyersvasnak faszén és kokszt helyett nyerspetroleum által való előállítására céljából kísérletezésre használnak. Calan műveinél egy van, mely azonban az utóbbi években nem volt üzemben.

Az 1922-ik évben Hunedoara vasművei 32.000 tonna vasércet használtak el, a nyersvas termelése pedig 12.000 tonna volt. Eltekintve a nyersvastermelésre előállítandó nyersvas kísérletezésektől, a vas előállítására kokszt helyett faszént használnak. A kokszt hiánya pedig igen hátrányos iparunk szempontjából, s ezért a földgáz fölhasználását célzó kísérletek igen nagy fontossággal bírnak ipari szempontból.

A bánsági vasérc Resicza tulajdonát képező két kohóban lesznek feldolgozva, még pedig a resicai és aninai kohókban. Itten 1923-ban 48.500 tonna vas- és mangánércet dolgoztak fel. Ugyancsak tulajdonában van a nadrági kohó, amely azonban ezideig leéptve állott. Jelenleg a „Titan, Nadrag, Calan” Egyesült Vasművek tulajdonát képezi. Van egy kohónk még Odorhei járásban fekvő Lueta bányák közelében.

A nevezett kohókból kikerülő nyersvas részben a Resica, részben a cugiri állami művekben lesz feldolgozva. Ismeretes az, hogy a cugiri művek az utolsó esztendőben igen redukált üzemmel dolgoznak. A cugiri művek termelése 1913-ban: nyersvas 2890 tonna, kereskedelmi öntvény 1736 tonna, hengerelt acél 32 tonna, abroncsvas 49 tonna, acélöntvények, darabok 84 tonna.

Szociálpolitikai kérdések a szocialista munkásinternacionálé kongresszusán

Az az évtizedes küzdelem, melyet a szakszervezetek a szociálpolitika érdekében folytattak, fordulóponthoz ért a világháború befejeztével. Ugyanis, míg azelőtt a szociálpolitika intézményesítéséért csak egyes országokban folyt a küzdelem a szakszervezetek részéről és vezetett elszigetelten kisebb-nagyobb eredményekhez, addig a világháború után nemzetközi ügyé lett, még pedig olyan jelentős, hogy ennek az évszázadnak legfontosabb történelmi aktáiban, a békeszerződésekben is bennfoglaltatik.

Ezeknek a békeszerződéseknek egyik pontja ugyanis megállapítja, hogy

a világ béktelenségének egyik oka az, hogy sok államban még túlhosszu a munkaidő, miért is a nyolcórás munkaidő törvényes életbeléptetése nemzetközi politikai szempontból döntő fontosságú.

Ez a megállapítás azután úgy a nyolcórás munkaidőt, valamint a különböző szociálpolitikai követeléseit a munkásosztálynak, a nemzetközi politika előterébe juttatta.

Az idők megváltozásával újlag megerősödött reakció szerette volna a szociálpolitikai követeléseket semmisnek tekinteni, de a szocialista munkásosztály már nem engedte sem elhomályosítani, sem háttérbe szorítani. Ellenkezőleg. Minden kínálkozó alkalmat fölhasználta arra, hogy eme követeléseit határozottabban kifejezésre juttassa.

A szakszervezetek mellett a szocialista pártok

is állandóan napirenden tartják, a szociálpolitika gyűjtőfogalmába tartozó munkásköveteléseket és a szocialista pártok támogatása, de különösen parlamenti tevékenysége nagy mértékben hozzájárult az egyes követelések törvényes biztosításához.

Az elmúlt hetekben Marseille-ben megtartott Szocialista Munkásinternacionálé kongresszusának napirendjén szintén két igen fontos és aktuális szociálpolitikai kérdés szerepelt. Az egyik volt a nyolcórás munkaidő, a másik a munkanélküliség megszüntetésének kérdése. Mindkettő az utóbbi évek szakszervezeti mozgalmának állandóan napirenden tartott problémái.

A Szocialista Munkásinternacionálé, valamint a szocialista pártoknak ezt a hathatós támogatását annál nagyobb örömmel és megnyugvással kell fogadnunk, mert az utóbbi évek tanulságai bebizonyították, hogy

a munkásosztály gazdasági vívmányait megtartani csak abban az arányban tudta, amilyen erős politikai párttal rendelkezett. Mert amit a munkásosztály gazdasági téren kivívott, azt a reakció igyekszik elvenni tőle politikai hatalmával. Ha van a munkásosztálynak erős pártja, úgy ez vívmányait elvételeit megakadályozhatja. Ha nincs, hiába harcol és küzd, mert amit a gazdasági harctéren kivívott, azt a parlamentben „alkotmányos” uton elveszik tőle.

A marseillei kongresszuson a szociálpolitika két kitünősége, Tom Shaw és de Brouckere, volt a két napirendi kérdés előadója. Behatóan vizsgálva a két kérdést és ezzel kapcsolatban a munkásosztály mai helyzetét, határozati javaslatot terjesztettek elő, melyet a kongresszus egyhangulag határozattá emelt. Mindkét határozatot, nagy jelentőségére való tekintettel, teljes egészében leközöljük.

A nyolcórás munkaidő határozata:

„A Szocialista Munkásinternacionálé 1925 augusztusában tartott második kongresszusa megerősíti a szocialista munkásmozgalomnak azt a követelését, hogy minden munkás számára biztosítsák a napi nyolcórás munkaidőt és a szabad szombat délutánt.

A kongresszus üdvözli azokat a szocialista munkásszervezeteket, amelyek kivívták a törvényes nyolcórás munkaidőt és azt a reménységét fejezi ki, hogy elvtársaink nem lankadnak fáradozásaikban, amíg a nyolcórás munkaidő, a gyárfölügyet, üzemvezetőség és munkásellenőrzés útján a valóságban és nemcsak elméletben megvalósul. A kongresszus megbizsa a végrehajtóbizottságot, lépjen érintkezésbe a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség vezetésével, hogy fáradhatatlan nemzetközi harcot folytassanak a nyolcórás maximális munkaidő megvalósításáért rendszeres túlórázások nélkül, aminek megengedése már több kivívott törvényt tesz értéktelenné.

A kongresszus megállapítja továbbá, hogy egész sereg gazdasági ág olyan egészségtelen és veszedelmes, hogy ezekben már a nyolcórás munkaidő is túlhosszu. — Ilyenekben már az emberiség szempontjából is, nyolcóránál lényegesen rövidebb munkaidőt követel.

A kongresszus fölszólítja a csatlakozott pártokat, hogy hassanak oda, hogy

munkaidőnek számitanak minden órát, amelyben a munkás a munkáltató rendelkezésére áll.

A kongresszus megbizsa a végrehajtóbizottságot, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel támogassa azokat a szervezeteket, amelyek nemcsak a munkaidő megrövidítéséért, hanem a munkások életfeltételeinek a megjavításáért és a szervezetek megerősítéséért is harcolnak.

A munkanélküliség kérdését tárgyaló határozatok főbb pontjai a következők:

„A munkanélküliség különösen a háború óta öltött félelmetesen nagy arányokat. A nagy világégés a gazdasági életnek egész területét szétzillesztette. Ezért a kongresszus követeli:

1. A munkanélküli segélyezés törvényes biztosítását, a munkásszervezetek befolyásának teljes megőrzésével. A gyermekmunka eltöltése és a 8 órai munkanap természetes követeléseink maradnak.

2. Törekednünk kell a szezonmunkarendszer megváltoztatására olyan módon, hogy fokoza-

tosan alkalmazni kell azokat a technikai és szervezeti újításokat, amelyek különösen az amerikai iparban már beváltak.

3. A munkások vándorlása az államok között való megállapodások alapján szabályozandó.

4. Nemzetközi bojkott tervét kellene kidolgozni mindazon áruk ellen, amelyek előállításánál a washingtoni konvenció munkásvédő feltételeit és intézkedéseit nem vették figyelembe.

5. A Népszövetség pénzügyi bizottsága nem kötheti az egyes államoknak adandó kölcsönöket olyan feltételekhez, amelyek megakasztják az illető államok demokratikus fejlődését vagy szociálpolitikai törvényhozását.

6. Ellenzi a vámpolitika rendszerét és olyan intézkedéseket követel, amelyek a legfontosabb nyersanyagok és élelmiszerek forgalmát a monopolisták kezéből az állam kezébe juttatják.

7. Megállapítja a határozati javaslat, hogy a munkanélküliség végleges megszüntetése csak akkor válik lehetségessé, ha „a mai társadalmi rendet egy észszerűbb termelési rend váltja fel.”

Taggyűlés Nagyváradon

Jól sikerült taggyűlést tartottak szaktársaink szeptember hó 24-én Nagyváradon, melyről a következő tudósítás szól:

Napirend: Vezetőség jelentése. Vezetőség kiegészítése. Bizalmiférfiak jelentése.

Elnök szaktárs megnyitja a taggyűlést, üdvözölve a szép számban megjelent szaktársakat. Széleskörű beszédben ismerteti a gazdasági helyzetet, a műhelyviszonyokat és a csoport eddigi működését. Ennek tudomásulvétele után elnök bejelenti, hogy Nyul József, a nagyváradai egységes csoport elnöke is megjelent a taggyűlésen, ki bejelenti kívánja, hogy a nagyváradai egységes vasmunkáscsoportból kilép, s kéri a mi csoportunkba való felvételét. Átadja a szót Nyul szaktársnak, ki a következőkben ismerteti kilépésének okát:

Tekintettel, hogy 22 éves szakszervezeti múlttal rendelkezem és mint ilyen, szakszervezet nélkül nem akarok maradni. A nagyváradai egységes csoportban pedig meguntam a Cellér urék hatalmaskodását és úgy a munkásotthon, valamint az egységes vasmunkás csoport elnökségéről lemondva, az egységesekkel végleg szakítottam, egyben kérem az amsterdami irányzatot képviselő nagyváradai vasmunkáscsoportba való felvételemet.

Nyul szaktárs egyben ígéretet tett, hogy a helyicsoport érdekében a legnagyobb agitációt fogja kifejteni és sokoldalú tehetségével a csoport fejlesztésében tevékeny részt fog venni. Őda fog hatni, hogy abban a környezetben, ahol ő dolgozik, a munkásokkal megismertesse az egységes és a mi csoportunk közti különbséget, oda fog hatni, hogy az illető munkások a mi csoportunknak legyenek tagjai. A taggyűlés a vezetőség megválasztására tér át, a választás eredménye a következő: Barcsa József elnök, Pap Sándor jegyző, Novák Frigyes pénztárnok, Németh József és Volflager Sándor ellenőrök. A bizalmiférfiak jelentése és több kisebb ügyek elintézése után Barcsa elnök szaktárs lelkesítő beszéd kíséretében a taggyűlést bezárta.

Itt kívánjuk megjegyezni, hogy a nagyváradai egységes vasmunkás csoport vezetősége a tagok tagsági könyveit beszédte, azokat visszatartja azért, hogy lehetlenné tegye a tagok hozzánk való átlépését. Ez a taktikájuk azonban csődöt mond, mert a szaktársak tagsági könyvüket odahagyva, lépnek át a mi csoportunkba.

Kétféle mérték. A Turdai Kötermelő Rt. ötletes igazgatósága az utóbbi időben a munkások családtagjainak eltöltött utazást, hivatkozva az iparvasúton való utazás veszélyes voltára. A tisztviselő urak és távoli rokonok, valamint ismerőseiket hozzátartozóikkal együtt, minden veszély nélkül szállítja kirándulni ez a vonat. Jaj, most naponta megessik, hogy puccos dámmakkal és tenisz nadrágos urakkal vannak teli az iparvasút vagonjai, míg a vasút mellett párhuzamosan haladó úton agyonterhelt munkások és munkások izzadságcsöppekkel telten áldják a társulat igazságtalan igazgatóságát. A munkásság most kérvényben fordult az igazgatósághoz, hogy mint eddig, az utazást továbbra is megengedje. Kíváncsian várjuk, hogy ismétlen veszélyesnek tartja-e a munkások részére azon vonatokon az utazást, melyen teljesen veszélytelenül, egymással enyelegve utazhatnak a mulatni és szórakozni vágyó urak.

Politika és munka

Esztendőök óta szünetel már az intenzív munka, esztendőök óta van munkanélküliség és munkásnyomor és mintha valami tébolyult óriás döngelné a világot, folyik a rombolás, a pusztítás, a gazdasági értékek elherdálása. Az emberiség fejlődése, a kultúra fejlődése tovább folyik a maga útján és azok a vészes esztendőök, amelyek elrobogtak a fejünk felett, nem jelentette a fejlődés örök törvényeinek a végét és bizonyos, hogy a gazdasági értékek mai rombolásának idejét fölvaltja majd a józanabb gazdasági politika. Ámde tétlenül nem várhatjuk ennek az időnek az eljövételét, nem bízhatjuk magunkat azokra a háborgó hullámokra, melyet a politikai szenvedélyek felkorbácsolnak és amelyeken a munka hajója ide-oda sodródik. A munka az életünket jelenti és ennek a hajóját önmagunk kell kormányozzuk a csendesebb vizekre és akik az ország élén állnak, azoknak is kötelességük tovább látni rideg, önző osztálypolitikájuk partjainál.

A romániai munkásosztály bárkája már réggen tévelyeg és hányódik a véletlenek viharai és szirtjei között. Határtalan szenvedések sújtják e bárka népeit. Nagyon itt volna már az ideje, ha e bárka a biztos révbe kerülne, ahol hozzá lehetne fogni az alkotó munkához.

Ez egymást követő válságok sok értéket elpusztító idejének jó volna már a végére járni és jó volna már hozzákezdeni az építés munkájához. Kiméretlen kézzel le kell teperni azokat a pusztító erőket, amelyek megakadályozták az alkotó munkát. Közel négy esztendő óta a gyűlölet politikája vezeti az ország élén álló urakat a munkásosztály ellen, amely odáig fajult, hogy létfenntartásában támadják meg a munkásságot, nem juttatva annak sem a szükséges munkaalkalmat, sem a létfenntartásához nélkülözhetetlen keresetminimumot. A termelő munka stagnál, a lelkek békéje megzavarva a folytonos nincstelenség és jogtalanság által és az ország legértékesebb rétegét, a munkásságot kikapcsolták az állami életről. Pedig fokozottabb munkára, fokozottabb erőre volna szükség, hogy az országban levő gazdasági kincseket kiaknázhassuk a lakosság jólétének fokozódása érdekében.

Hogy az ország vérkeringése beteg, ennek meggyilvánulásait ezer jelenségben látjuk. De éppen úgy meglehet látni azt az igazságot is, hogy *szabadságjogok nélkül, jogrend nélkül, az erők egyenlítése nélkül nincsen kibontakozás a válságokból és nincsen mód az alkotó értéket teremtő munkára.*

És éppen úgy megállapítható az is, hogy az az osztálypolitika, amely nincsen tekintettel a munkásság érdekeire, meddő kísérletet végez, amikor a különböző törvények halmazát alkotja abból a célból, hogy a munkát „fejlessze”, hasztalan költi évente a sok-sok milliárdokat hadsereg, rendőrség, szigurancára abból a célból, hogy a nemzeti munka fölött „örkődjenek”, hiábavaló időtökölés és céltalan energia-pocsékolás ez, amely súlyos kárát van az országnak, a népek egyaránt. Ennél sokkal egyszerűbb, sokkal célravezetőbb lenne megérteni, becsületes munkáspolitikával lehetővé tenni a munkásságnak bekapcsolódását az állami gazdasági és politikai életébe és demokratikus politika követésével biztosítani a munkásosztály életlehetőségeit, állampolgári jogainak szabad gyakorlását és munkásvédelmi intézkedésekkel megvédeni minden ország legdrágább kincsét a — *munkaerőt.*

A munkásság készen áll arra, hogy teljes erejével bekapcsolódjék az ország ujjáépítő munkájába, de hiszen ez ebben az országban a munkásság az egyedüli produktív erő és így inkább csak annak észszerű fölhasználásáról, fokozásáról lehet szó.

A munkásság azonban csak akkor fejtheti ki erőit, ha ennek az erő kifejtésnek *lelki és gazdasági feltételei megteremtődnek.* Ha szabadon cselekedhetik, ha nem szorítják korlátok közé, ha intézményeihez, szakszervezeteihez nem nyulnak. *Egyesülési jogot, gyűlekezési jogot, a munka és tőke harcában teljes szabadságot,* ezek az alapfeltételei egy olyan politikának, amelynek áldásos következményei a munkások tükröződnek vissza. Levegő kell az elfulladó erők számára. Ha a szervezett munkásság azt fogja látni, hogy az eddigi korlátokat maguk a

korlátot emelők fogják szétbontani, ha szabadon megnyilatkozathatják minden fájdalomukat és minden akaratukat, ha lehetőséget adnak arra, hogy lehulljanak róla a nyomor, a jogtalanság bilincsei, óriási erejét a termelő, az ujjáépítő munkába tudja kapcsolni.

Az ország érdeke fontosabb, mint rosszcélú kis politikai csoportok önző érdeke. Fontosabb, mint egyes politikai érdekcsoportok nyeresége. Már pedig az ország érdeke sürgősen megköveteli az olyan politikát, amely a munka alappilléreire épüljön föl.

A világ automobilparának kimutatása

A háboru utáni viszony az automobilpar részére rendkívül jó helyzetet teremtett. Már a háboru utáni első években, ez a viszonylagos fiatal szakma, egy sohasem képzelt fejlődést ért el, amely főleg az Egyesült-Államokban hihetetlen nagy méreteket öltött. — Amíg az Egyesült Államokban az 1913—1914-es években 50 000 személyautó és 25 000 teherautó lett elkészítve, ezzel szemben az 1923. évben már 360 000 személyautó és 400 000 teherautó készült. Az európai államok között az utóbbi időben, főleg Franciaországban, Németországban és Olaszországban lendül fel ez az ipar, azonban meg sem közelíti Amerika termelését. Az egész világ személyautomobil mennyisége 1914-ben 1,900 000 kocsi volt, ezzel szemben 1923-ban elérte a 16 milliót, ami azt jelenti, hogy allig tíz esztendő alatt megkilencszereződött a mennyiség. Ebből a mennyiségből az Egyesült-Államoké a legtöbb és az 1914. évi 1,300 000-rel szemben 1923-ban 13 millió volt. — A világ személyautomobiljainak 85%-a az Egyesült-Államoké, a teherautóknak pedig 27%. Érdekes megemlíteni, hogy a motorkerékpár 40%-a Anglia birtokában van, míg az Egyesült-Államok csupán 17%-ot birtokolnak.

Az automobilok mennyisége az egyes államokban semmi esetre sem lehet alapja annak a felfogásnak, hogy ez a nagyfontosságú közlekedési eszköz milyen jelentőséggel bír az egyes államok közlekedésére. Ennek megállapítása csak a lakosság és az automobil egymáshoz való viszonyítása által lehetséges. — Annak megállapítása, hogy egy-egy automobil hány személyre jut, helyes bizonyítéka annak, hogy milyen a jelentősége az egyes államok közlekedési viszonyában.

Ezt az összehasonlítási célt szolgálja az alábbi táblázat.

	Mennyi lakosra jut	
	1 személyautó	1 teherautó
	1914-ben	1924-ben
Egyesült Államok	72	8
Anglia	184	92
Kanada	155	20
Franciaország	396	112
Németország	1133	608
Argentína	511	104
Olaszország	2889	872
India	34889	7198
Spanyolország	2444	481
Újzéland	126	30
Belgium	742	168
Brazília	3464	1178
Mexikó	3766	665
Dánia	345	78
Svájc	753	236
Svédország	1104	171
Hollandia	1953	476
Románia	4530	2352
Magyarország	—	2632

Amint látható, Amerika és Kanada automobil termelése a legnagyobb. A termelésnek megfelelően a kivitele is igen nagy. Az Egyesült Államokban 1923-ban 127 035 személyautó és 24 861 teherautó lett a külföldre szállítva 106 millió dollár értékben. Ugyanezen évben Kanada kivitele volt: 57 481 személy- és 19 439 teherautó 33 828 ezer dollár értékben. Mindkét államból az összertermelés 5,5%-a került kivitelre. Érdekes feljegyezni az automobil termelési költségeinek csökkenését, az átlagos termelési ár volt 1920-ban 1235 dollár, 1922-ben 758 dollár és 1923-ban csupán 658 dollár.

A legtöbbet vásárlók: Ausztrália, Kanada, Anglia és Japán.

KÜLFÖLD

A belgiumi vasmunkássztrájk eredményei. Lapunk előző számaiban ismertettük, a belga szaktársak sztrájkmozgalmát. A sztrájk befejeződött és ennek kapcsán ottani szaktársaink a következőkben ismertetik a lezajlott eseményeket. A mozgalom egyes üzemekben 6 hétig, többi üzemekben 8 hétig tartott és résztvett e sztrájkban több mint 75 000 szaktárs. Oka az volt, hogy a munkáltatók 5%-os bérlevonást akartak eszközölni, melyet a sztrájk alatt 2¹/₂%-ra csökkentettek, e mellett a magaskohó munkáltatók szerződészegését is követték el, ami még súlyosította a helyzetet, amelyből más kiút, mint a sztrájk nem volt. A nyolc hetes sztrájk alatt szaktársaink példás magatartást tanúsítottak, amelyet nagyban befolyásolt a nemzetközi szolidaritásnak ugy erkölcsi, mint anyagi támogatása. A sztrájk alatt mai napig a különböző országok testvérszövetségei 1 500 000 belga frankkal támogatták sztrájkban álló szaktársainkat és így lehetővé tették a kitartást. A sztrájk a munkásság fényes győzelmével végződött, bár csak részben fejeződött be, mivel a *magaskohó munkások mintegy 15 000-en még ma is harcban állanak.*

Németországban az utóbbi hónapban a vas- és fémiparban számtalan helyjellegű bérmozgalom volt, amelyek mind béremeléssel fejeződtek be. Nagyszabású mozgalom volt a pforzhelmi ékszerárugyárban, amely méreteit tekintve, ebben az iparban az első ilyenemű bérmozgalom volt. Az ezen iparban dolgozó szaktársak még május hónapban 80 pfennig (40 lejes) minimális órabért követeltek, amely követelést a munkáltatók visszautasították. Az ügy az egyezkedési bizottsághoz került, amely 5 százalékos béremelés mellett döntött. Ez a döntés az eddigi 60 pfennig órabért 63 pfennigre emelte fel, szaktársaink ezt visszautasították. Erre újabb egyezkedési tárgyalás indult meg, melynek alapján a minimális órabér 72 pfennigben lett megállapítva. Ezen döntés után a munkáltatók az összes munkásokat *kizárták.* A kizárás után 3 hétre az egyezkedési tárgyalások újrafelvétele megtörtént a munkaügyi miniszterium kezdeményezésére és kölcsönös megállapodás alapján arra az eredményre vezettek, hogy a minimális órabér 69 pfennigben lett megállapítva. Ez a megállapodás, ha nem is teljes egészében foglalja magába a munkásság követeléseit, mégis nagy haladást jelent az előbbeni órabérhez viszonyítva. A bérmozgalomban résztvett munkások száma 23 ezer volt.

Hollandiában a kollektívszerződés rendszere nagyarányú fejlődést mutat. Az 1924. év júniusában érvényben volt 809 kollektívszerződés, amely kiterjedt 16 500 üzemre és 285 200 munkásra. Ebből 723 kollektívszerződés, mely az érdekelt munkások 69 százalékát foglalja magába, egy évi és kevesebb időtartamra érvényes. Az érdekelt munkások 81 százalékánál a szerződés lejáratát december—március hónapokra esik, 56 százalékánál február hóra. 111 kollektívszerződés kiterjed a munkások 11 százalékára, olyan rendelkezést tartalmaz, mely az alkalmaztatást szervezeti kötelezettséghez fűzi. A 48 órás munkaidő a szerződések 74 százalékában — amely kiterjed az üzemek 94 százalékára és a munkásság 82 százalékára — van érvényesítve.

Vasipari termelés az év első felében. Az »Economist« angol közgazdasági lap közli az év első felének vas- és acél termelését a múlt évi első félévhez viszonyítva, a következő adatokkal:

	Nyersvas		Acél	
	1924	1925	1924	1925
	első 6 hónap		első 6 hónap	
	millió		tonnában	
Angolország	38	34	45	38
Franciaország	37	40	33	35
Belgium	13	15	14	15
Luxemburg	11	11	09	10
Egyesült Államok	174	190	196	225

Fenti adatokból megállapítható, hogy a legnagyobb vastermelési államokban — Anglia kivételével — a termelés ujjalag fokozódott.

